

Informatienota voor de raad (RIN)

Portefeuillehouder	:	wethouder W. van Zeeland
Behandelend ambtenaar	:	de heer P. de Wit
Zaaknummer		12985-2022
Bijlagen	:	<ul style="list-style-type: none">• Notitie Ontwikkelstrategie De Peel op Hoofdlijnen en bijlage• Watertoets waterschap Aa en Maas
Datum B&W vergadering	:	22 februari 2022

Onderwerp: concept ontwikkelstrategie de Peel

Aan de gemeenteraad,

Kennis te nemen van

Het concept ontwikkelstrategie de Peel

Inleiding

In 2020 is een verstedelijkingsstrategie opgesteld voor het Stedelijk Gebied Eindhoven in het kader van het MIRT onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport. De Peelgemeenten hebben toen via Helmond een propositie opgesteld ten aanzien van de eigen ambities en opgaven in deze context. In december 2020 is tussen de bestuurders van de 21 regiogemeenten, de waterschappen en de provincie afgesproken om aanvullend op een Verstedelijkingsakkoord voor het SGE, integrale ontwikkelstrategieën op te stellen voor de subregio's de Peel, de Kempen en de A2zone.

Voor de Peel hebben de 6 Peelgemeenten en het Waterschap Aa en Maas de bureaus Roots Beleidsadvies en Bureon opdracht gegeven tot het opstellen van een ontwikkelstrategie de Peel. De bijdrage die de Peel vanuit haar kracht en positie kan leveren aan de duurzame schaa sprong van de Brainportregio is hierin een belangrijk perspectief.

Als afronding van hun opdracht is de Notitie Ontwikkelstrategie De Peel of hoofdlijnen met bijlage opgeleverd. Deze treft U ter kennisneming aan.

Het college heeft met de notitie ingestemd. De notitie is te beschouwen als een tussenproduct.

De notitie dient als bouwsteen voor een gezamenlijke "ontwikkelstrategie" voor Zuidoost Brabant. Het gaat daarbij over de samenhang tussen het Verstedelijkingsakkoord en de ontwikkelstrategie voor de subregio's en daarbij passende afspraken.

De notitie is nog abstract en dient nog verder geconcretiseerd te worden. In de notitie worden daarvoor 4 vraagstukken benoemd. Het college heeft hiermee ingestemd.

Wat betreft de uitvoering en governance is de aanbeveling in de notitie is om zowel themagericht als integraal structuur aan te brengen in de samenwerking tussen de Peelgemeenten en het Waterschap. Het ontbreekt nu aan een bestuurlijke ontmoeting waar de bestuurlijke overleg voor de Peel rond verschillende thema's samenkomen en afgestemd kunnen worden. Er is opdracht gegeven aan de gemeentesecretarissen om voor de zomer 2022 advies uit brengen over de integrale borging van de Ontwikkelstrategie en de ambtelijke en bestuurlijke organisatie van het vervolgproces(sen).

Over de voortgang wordt de raad bij gelegenheid nader geïnformeerd.

De Peel heeft een sterke identiteit, zowel landschappelijk als cultureel. De Peel is een regio die volop in beweging is en waar tegelijkertijd veel opgaven op af komen die allen hun beslag krijgen in het fysieke domein van onze gemeenten. Denk hierbij aan de Regionale Energiestrategie (RES), de Klimaatstrategie, beleid voor het landelijk gebied, de economische agenda en de Verstedelijkingsopgave Brainport, maar ook de keuzes die worden gemaakt in de eigen gemeentelijke omgevingsvisies. Al deze trajecten krijgen hun beslag in het

omgevingsbeleid en beïnvloeden het landschap van de Peelregio. De zes samenwerkende Peelgemeenten en waterschap Aa en Maas hebben gezien dat het daarom belangrijk is dat een integrale afweging wordt gemaakt op schaalniveau van de Peel die de ruimtelijke kwaliteit van het landschap behoudt en versterkt.

Om het landschap voldoende mee te kunnen nemen in een integrale afweging over de verschillende opgaven is de afgelopen maanden het ruimtelijk afwegingskader landschap voor de Peel opgesteld in opdracht van het Bestuurlijk Overleg Intergemeentelijk Afstemmingsoverleg De Peel, bestaande uit de wethouders Ruimte van de zes Peelgemeenten en een bestuurder van het waterschap. Het ruimtelijk afwegingskader de Peel, opgesteld door bureau MUST, bieden wij hierbij ter kennisneming aan.

Kernboodschap

Samenvatting Notitie Ontwikkelstrategie De Peel op Hoofdpijnen

Positionering van de Peel in de regio

De Peel ligt tussen het zuidelijke deel van de A2 corridor en het Duitse achterland. De strategische ligging van de Peel wordt gekenmerkt door 3 “assen”:

- De A67 en spoorverbinding Randstad-Eindhoven-Ruhrgebied als infrastructurele ruggengraat;
- De makersas tussen de Kempen en Noord Limburg;
- De agrifood-as tussen Agrifood Capital en Greenport Venlo.

Rond “wonen” heeft de Peel het meest gevarieerde aanbod binnen de regio Zuidoost Brabant: variërend van centrumstedelijke woonmilieus tot dorpse en groene woonmilieus.

Rond “werken” is de Peel een makersdistrict dat direct of indirect verbonden is aan het high-tech ecosysteem van de Brainport. Het is ook de grootste voedselproducent binnen de regio. In met name de praktische, vakmatige beroepen is de Peel daarbij een belangrijke leverancier van arbeidskrachten die vaak elders in de regio werkzaam zijn.

De voorraad aan ruimte maakt ook dat de Peel een grote bijdrage kan leveren aan de schaa sprong waarvan het effect zich niet zal beperken tot het Stedelijk Gebied. Met name op het gebied van recreatie, klimaat en energie kan de Peel zo dienen als “systeem-versterker”.

Kansen en opgaven.

Om tot een duurzame schaa sprong te komen, is het belangrijk dat het ruimtegebruik in balans is met het natuurlijke systeem. Het eerder vastgestelde ruimtelijke afwegingskader biedt een goed vertrekpunt hiervoor.

De belangrijkste kansen en opgaven op het vlak van wonen zijn het realiseren van een gevarieerd woningbouwprogramma én het moderniseren c.q. verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Het woningbouwprogramma voor De Peel dient daarbij vier doelen:

1. Een stevige bijdrage leveren aan de schaa sprong van de Brainportregio middels de realisatie van centrum-stedelijk gemengde milieus en een innovatief buitencentrum en groen-stedelijk milieu in Helmond.
2. Het realiseren van voldoende centrum-dorpse en landelijke woonmilieus als bijdrage aan een aantrekkelijk en gevarieerd woonklimaat in de Brainport, dat zich kan meten met dat van andere kennisregio's.
3. Het verduurzamen van de huidige voorraad betaalbare woningen alsmede bouw van betaalbare woningen in de Peel-kernen ten behoeve van de praktisch en vakgeschoolde (arbeids)populatie.
4. Het realiseren van voldoende woonmogelijkheden voor arbeidsmigranten om de functie van makersdistrict te kunnen blijven waarmaken. Hoewel het hier eveneens om hoofdzakelijk betaalbare woningen gaat, betreft dit inhoudelijk en strategisch een aparte opgave.

Vanuit de kwaliteiten van het landschap en de voorzieningenstructuur is het logisch om het woningbouwprogramma volgens het principe van concentratie/bundeling op vier

schaalniveaus (stedelijk, verstedelijkte dorpskernen, kernen op oude zandgronden, ontginningsdorpen) uit te werken.

De Peel heeft alle belang bij het vooroplopen op het gebied van duurzame, slimme mobiliteit en (gedrags)maatregelen gericht op mobiliteitsreductie. Naast investeringen in mobiliteitsinnovaties, zijn investeringen in de fysieke infrastructuur onontbeerlijk voor een succesvolle bijdrage aan de schaa sprong van de Brainport. Capaciteitsuitbreiding is relevant voor zowel de externe bereikbaarheid als de interne bereikbaarheid (tussen de onderlinge kernen) van De Peel. Genoemd worden de capaciteitsuitbreiding van de robuuste randen (A67, N279), de bundelroutes (N270, N615) de upgradering van de intercitystations van Helmond en Deurne, het realiseren van fietssnelwegen en de realisatie van HOV-hubs van groot belang. Voor het 'daily village system' gaat het om het versterken van de inprickers (N272, N270-Deurne), het verbeteren van de regionale bereikbaarheid van centrumstad Helmond en het creëren van meer/betere last mile voorzieningen (deelmobiliteit).

Voor de doorontwikkeling van dit makersdistrict is de verduurzaming van bestaande, lokale bedrijventerreinen en de realisatie van een nieuw regionaal bedrijventerrein van groot belang. Daarnaast verdient de beroepsbevolking aandacht. Investeringen in onderwijs, woningaanbod en imago/werving zullen nodig blijven om te voorzien in de behoefte aan voldoende gekwalificeerd personeel. Voor de agrifood zijn er kansen in het versterken van De Peel als foodtechverbinder tussen de Brainport, AgriFood Capital en de Greenport en het doorontwikkelen van De Peel als voedseltuin voor Zuidoost-Brabant. Terwijl een sterkere recreatiefunctie van De Peel voor o.a. Zuidoost-Brabant vraagt om een goede regiomarketing, toegankelijkheid van het buitengebied en voldoende aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Duurzaamheid geldt als belangrijke randvoorwaarde bij het invullen van kansen en opgaven op het vlak van wonen, werken en mobiliteit door bijvoorbeeld klimaatadaptief te bouwen. Maar verduurzaming biedt ook zelfstandig grote kansen en opgaven, bijvoorbeeld op het vlak van energie. Voor de realisatie van grote(re) energieprojecten in het buitengebied vormt de beschikbare netwerkcapaciteit een drempel. Het buitengebied heeft een hoge natuurwaarde die kan worden versterkt ter ondersteuning van de leefbaarheid in Zuidoost-Brabant in het algemeen en de ontwikkeling van de vrijetijdsector in het bijzonder. Daarnaast is het de kunst om de verhoging van de natuurlandschappelijke kwaliteit en een versterking van het natuurnetwerk samen te laten gaan met een moderne landbouw die steeds sterker is gericht op de functie die zij voor Zuidoost-Brabant kan vervullen. En waar in het buitengebied er dus een opgave ligt om verschillende functies met elkaar te verenigen, geldt dat uiteraard ook voor in het stedelijk gebied. Mede door de landschappelijke kwaliteiten heeft De Peel een koploperpositie verworven in watermanagement die ten goede kan komen aan de MRE. Zowel in directe zin door een verhoging van waterkwaliteit, het realiseren van voldoende waterberging en het faciliteren van nieuwe economische dragers in vernatte gebieden, als in indirecte zin door het beschikbaar stellen van kennis voor een duurzame schaa sprong van de Brainport.

Advies voor vervolg

De ontwikkelstrategie zoals die in de notitie wordt beschreven zal verder moeten worden uitgewerkt. Daarbij zijn de volgende punten van belang:

1. Uitwerken regionaal woningbouwprogramma. Belangrijk is om volgens het principe van concentratie/bundeling op vier schaa lniveaus (stedelijk, verstedelijkte dorpskernen, kernen op oude zandgronden, ontginningsdorpen) de gewenste bijdrage aan de schaa sprong van de Brainport verder te onderbouwen en af te stemmen met de andere subregio's.
2. Regionale prioriteitstelling aanbrengen in mobiliteitsinvesteringen. Het advies in de notitie is om volgens de lijnen van de ontwikkelstrategie een prioriteitstelling aan te brengen in de gewenste mobiliteitsinvesteringen en deze ook mee te nemen in het 'bod' van De Peel aan de andere subregio's van de MRE.

3. Besluitvorming over regionaal bedrijventerrein. Het is belangrijk om zo snel mogelijk een voorkeurslocatie te bepalen en over te gaan tot de planologische procedure.
4. Uitwerken agenda transitie landelijk gebied. Daarbij is het van belang om voortbouwend op de gebiedsgerichte aanpakken (GGA's) een stevig samenhangend programma van activiteiten te formuleren en daarbij zo veel als mogelijk aansluiting te zoeken bij de planvorming zoals die reeds vanuit het Rijk, de provincie en de regio is/wordt gestart in het kader van o.a. het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en NOVI-gebied De Peel.

Uitvoering en governance

De governance rondom de ontwikkelstrategie (met een ambtelijk netwerk, bestuurlijke trekker en bestuurlijke koplopersgroep) vormt een goed vertrekpunt maar zal structureel moeten worden ingericht. De aanbeveling is om zowel themagericht als integraal structuur aan te brengen in de samenwerking tussen de Peelgemeenten en het Waterschap. Daarnaast zullen procesafspraken nodig zijn om de bijdrage aan de schaa sprong verder te concretiseren. In het bepalen van de mijlpalen zijn ook de bovenregionale trajecten van belang. Het gaat daarbij om de verdere uitwerking van de verstedelijkingsstrategie en het MIRT, maar bijvoorbeeld ook de aanpak vanuit de NOVI. Tevens is het relevant om tenminste één maal per jaar een Ontwikkeldag De Peel te organiseren als ijkmoment voor de voortgang op de strategie.

Watertoets

Het waterschap heeft de notitie reeds beoordeeld op grond van de watertoets. Doel van het watertoetsproces is te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze meewegen bij ruimtelijke plannen en besluiten die relevant zijn voor de waterhuishouding. De beoordeling is bijgevoegd.

Samengevat is het oordeel dat de ontwikkelstrategie niet direct een ruimtelijk plan is maar wel een richting aangeeft waarop toekomstige ruimtelijke plannen worden gebaseerd. Daarom is het van belang dat ook bij deze strategische afweging de waterhuishoudkundige doelstellingen vroegtijdig in het proces worden ingebracht. Uit de stukken komt naar voren dat de ruimtelijke inpassing van de ontwikkelstrategie gebaseerd zal worden op de lagenbenadering. Het Ruimtelijk afwegingskader de Peel waarin ook invulling wordt gegeven aan de lagenbenadering wordt gehanteerd als vertrekpunt. Het waterschap onderschrijft deze aanpak. De strategie onderschrijft de belangrijkste doelen van het waterschap zoals verwoord in het waterbeheerplan 2022-2027. Met zowel het themagericht als integraal structuur aanbrengen in de samenwerking tussen de Peelgemeenten en het Waterschap. Hiermee wordt het waterschap goed meegenomen in het vervolgproces waardoor een constante, vroegtijdige aandacht voor de wateraspecten is geborgd.

Bijlagen

- Notitie Ontwikkelstrategie De Peel op Hoofdlijnen en bijlage

Deze raadsinformatienota is besproken in de B&W vergadering op genoemde datum.